

Politika, 28.2.2011. godine

Intervju: Hido Bišćević, generalni sekretar Saveta za regionalnu saradnju

Nedovršeni mir na Balkanu brine EU

Saradnja i borba protiv korupcije biće ključni test za evropske integracije svih zemalja regiona

Poboljšanje saradnje Srbije i Hrvatske poslednjih godina, prema oceni svih analitičara, presudno je za stabilnost celog regiona zapadnog Balkana. Međutim, stabilnost regiona i dalje ugrožavaju nerešeni unutrašnji odnosi naroda Bosne i Hercegovine, odsustvo dijaloga Beograda i Prištine, široko rasprostranjena korupcija, dugogodišnja blokada evroatlantskih integracija Makedonije...

U razgovoru za „Politiku” Hido Bišćević, generalni sekretar Saveta za regionalnu saradnju, kaže da za region nemerljiv značaj ima uspon odnosa Srbije i Hrvatske, ali da je sada neophodno ovu pozitivnu klimu pretvoriti u konkretne vidove saradnje u ekonomiji.

„Usudujem se reći da je došao trenutak da region mora razmišljati o regionalnom pristupu obnovi i razvitku. Teško da ijedna nacionalna ekonomija u ovim uslovima ekonomske krize može sama unutar sopstvenih granica rešiti svoje najkрупnije probleme. Lepo je videti Tadića i Josipovića u dobroj atmosferi, ali bilo bi još bolje u tu saradnju uključiti i civilno društvo, medije, parlamentarce, poslovne zajednice. Umreženi u tu saradnju oni mogu obezbediti da ti trendovi budu nepovratni”.

Na sceni je prisutna saradnja lokalnih Srba i Hrvata u BiH u smeru koji delu međunarodne zajednice nije prihvatljiv jer se zasniva na stvaranju trećeg entiteta. Koliko je izvesno stvaranje hrvatskog entiteta?

Nemoguće je očekivati neko održivo i trajno ustavno rešenje u BiH na principu dva protiv jedan. Jedina osnova trajne stabilnosti je situacija gde će sva tri partnera naći mesta za zadovoljenje kroz jedan realan kompromis. Bošnjaci i Hrvati su izgubili 15 godina ne nalazeći rešenje za svoje uzajamne odnose unutar Federacije BiH i poslednji je trenutak da se nađe formula u kojoj će hrvatsko nacionalno pitanje u BiH biti rešeno uz poštovanja ustavne kategorije suverene konstitutivne ravnopravnosti hrvatskog naroda u BiH. To može da se uradi kroz teritorijalnu konstrukciju ili kroz institucionalnu zaštitu hrvatskog naroda od preglasavanja i majorizacije.

Da li postoji potreba za revizijom Dejtonskog sporazuma?

Međunarodna zajednica oseća stanoviti zamor od BiH i u nekoliko navrata je pokušavala nekom vikend intervencijom da učini neki pomak. Ona je razočarana činjenicom da politički lideri u BiH ne uspevaju sami da pokrenu stvari iz ove preduge letargije i statusa kvo u BiH, koji može biti izuzetan opasan u kontekstu veoma jasne ekonomske krize i u pozadini ovih zbivanja koji se događaju na rubu Sredozemlja. Pojačan angažman međunarodne zajednice, naročito Nemačke, odražava stratešku zabrinutost EU od nedovršenog mira na Balkanu u kontekstu širih nemira na

geostrateškom rubu Evrope. BiH je zaista ponovo istorijska tačka trajne evropske bezbednosti i stabilnosti. Posebnu odgovornost imaju političari u BiH jer oni u ovom trenutku oblikuju budućnosti naraštaja koji dolaze. To može biti u obliku scenarija tihe erozije, scenarija latentne eksplozije ili scenarija jedne uporne evolucije u smislu dijaloga i pravljenja kompromisa.

Kakvi su izgledi za zatvaranje kancelarija visokog predstavnika (OHR)?

Iza cele priče oko zatvaranja OHR se krije pitanje ko šta očekuje od situacije u kojoj OHR ne postoji. Međutim, smatram da je izuzetno važna brza transformacija OHR u snažnu misiju EU, odnosno kancelariju specijalnog predstavnika EU u BiH.

U kontekstu evropskih integracija, koliko će biti neophodno da se svaka država suoči s problemom korupcije na najvišem nivou?

Apsolutno. Usudujem se reći da je to najvažniji kriterijum za buduće članstvo u EU, zbog želje EU da se zaštiti na svakom nivou od bilo kakve mogućnosti bezbednosne pretnje, a korupcija je postalo pitanje nacionalne bezbednosti. Regionalna saradnja kao test budućeg ponašanja u okviru šire zajednice i borba protiv korupcije kao pitanje nacionalne bezbednosti postali su ključna pitanja evropskih integracija. U Savetu za regionalnu saradnju smo završili Regionalnu strategiju za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala koja bi trebalo da krajem marta bude usvojena na ministarskom sastanku u Crnoj Gori. Po prvi put postojaće zajednička strategija na ovim prostorima sa zajednički dogovorenim mehanizmima monitoringa primene te strategije.

Kakva je Vaša procena uspešnosti pregovora Beograda i Prištine?

Iako sada možda nije najpovoljniji trenutak, s obzirom na izborne godine i unutrašnjopolitička zbivanja, dugoročno bilo bi izuzetno korisno ukoliko u narednih nekoliko meseci počne taj dijalog. Kad nema dijaloga odmah se obnavljaju frustrirajući elementi u uzajamnim odnosima ali i na unutrašnjopolitičkim scenama. I to onemogućava da se energija usmeri na ključna strateška opredeljenja odnosno članstvo u EU. Među običnim ljudima postoji potreba za tim dijalogom jer postoji na desetine nerešenih pitanja. Postoji interes i sa stanovišta regionalna saradnje jer, na primer, Cefta ne funkcioniše, Savet za regionalnu saradnju funkcioniše na osnovu ad hok rešenja, dok gotovo završen ugovor o transportnoj zajednici jugoistočne Evrope ne možemo da potpišemo zbog nedostatka dijaloga o tim praktičnim pitanjima. Istovremeno svi žele saradnju u izgradnji infrastrukture, a nje ne može biti bez takvog ugovora.

Mediji i dalje etnički obojeni

Etničko politička obojenost medija postoji u svim zemljama regiona, a prema rečima Bišćevića, „na ovim prostorima nacionalizam je pobedio komunizam, a potom šta je ostalo od jednog i od drugog to je pobedio senzacionalizam”.

„Ono šta se vrlo često zaboravlja je da većina tih medija na prostorima bivše Jugoslavije u vlasništvu zapadnoevropskih vlasnika. I paradoks je da vlasnici, koji su izvan ovog prostora,

tolerišu uređivačke politike koje obnavljaju tenzije na etničkoj osnovi, a u nekom idealnom svetu svi bi se morali boriti za takozvane evropske vrednosti. Zbog komercijalnog interesa oni odobravaju uređivačke politike koje, sportskim rečnikom rečeno, obnavljaju napetost Dinama i Crvene zvezde ili Partizana i Hajduka, jer je naravno na tim tenzijama lakše zarađivati jer se na miru i prijateljstvu skuplja manje para”, kaže Bišćević.

Nenad Radičević